

Gazi Üniversitesi ve Türkiye’de Bir İlk: Örgün ve Yaygın Eğitimde Somut Olmayan Kültürel Miras Kürsüsü

Ahmet Erman ARAL*

UNESCO’nun Eğitim Sektörü içinde yer alan ve 1992 yılında kurulan önemli uluslararası ve akademik programlardan biri olan UNITWIN Ağları ve UNESCO Kürsüleri, UNESCO’nun Eğitim, Doğa Bilimleri, Sosyal ve Beşeri Bilimler, Kültür ve İletişim Sektörleri ile küresel öncelik taşıyan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Afrika çalışmalarına akademik ve bilimsel katkı sağlamaktadır. Kurulduğu yıldan günümüze sayısı 128 ülkede 700’e ulaşan UNITWIN Ağları ve UNESCO Kürsüleri, bilgi paylaşımı ve işbirliğiyle çalışma aracılığıyla kurumsal kapasiteyi artırmak için, uluslararası düzeyde üniversitelerarası işbirliğini ve iletişim ağlarının oluşturulmasını teşvik etmektedir. Türkiye’de ilk olarak 1993’te Boğaziçi Üniversitesinde kurulan UNESCO kürsüsünü sırasıyla Galatasaray, Maltepe, Selçuk, İstanbul Aydın, Koç, Kadir Has ve Giresun Üniversitelerinde kurulan kürsüler takip etmiştir. Son olarak bu yıl Yaşar ve İstanbul Aydın Üniversitelerinde kurulan “Uluslararası Göç” ve “Sürdürülebilir Barış İçin Eğitim” kürsülerinin yanı sıra Gazi Üniversitesinde “Örgün ve Yaygın Eğitimde Somut Olmayan Kültürel Miras Kürsüsü” kurulmuş ve Türkiye’deki UNESCO kürsülerinin sayısı 11’e ulaşmıştır.

Somut olmayan kültürel miras ve

eğitim alanında uluslararası uzmanlığa sahip kurum, kuruluş ve araştırmacılar ile Gazi Üniversitesinin ve Türkiye’deki ilgili diğer kurumların iş birliği imkânlarını geliştirmeyi hedefleyen Gazi Üniversitesi UNESCO Kürsüsü Belçika, Meksika ve Portekiz’deki üç kürsünün ardından dünyadaki dördüncü somut olmayan kültürel miras kürsüsü olma özelliğini taşımaktadır. Ayrıca, Türkiye’nin bu alandaki ilk kürsüsü olma özelliği taşıyan bu girişim, aynı zamanda Ankara’daki devlet ve vakıf üniversiteleri arasında da bir ilki teşkil etmektedir. UNESCO’nun sunduğu imkânların geliştirilmesinde temel faktörlerden birinin üniversiteler ve diğer yükseköğretim kurumları arasındaki deneyim ve bilgi paylaşımı olduğu düşünüldüğünde, Gazi Üniversitesinde kurulan kürsünün akademik hareketlilik ve çift yönlü ilişkiler, ağlar ve diğer bağlantı olanakları vasıtasıyla somut olmayan kültürel miras alanında hızlı ve etkin bilgi aktarımının sağlanmasında önemli bir paylaşım ortamı oluşturacağı söylenebilir. Somut olmayan kültürel miras konusunda bütünlüklük bir araştırma, eğitim, bilgi ve dokümantasyon sistemini desteklemeyi amaçlayan kürsü, yüksek yetkinliğe sahip araştırmacılar ile Gazi Üniversitesinin öğretim kadrosu, Türkiye’deki diğer ilgili kurumlar ve

* Gazi Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Halk Bilimi Bölümü Araştırma Görevlisi, erman34@gmail.com

bölge ülkelerinde benzer alanda çalışmalar yürüten kurumlar arasında iş birliği kurulmasına olanak sağlayacaktır.

Yaşayan miras ve eğitim arasındaki ilişki üzerine yeni bilgiler üretmek hedefiyle Arnavutluk, Belçika, Bulgaristan, Fas, Makedonya, Portekiz ve Romanya'daki ortaklarla birlikte araştırma ve toplantılar gerçekleştirmeyi ve konuyla ilgili strateji ve iyi pratikleri tespit edip araştırmayı amaçlayan kürsü çatısı altında, somut olmayan kültürel mirasın örgün ve yaygın eğitimle sürdürülebilir biçimde bütünleştirilmesi doğrultusunda çalışmalar yürütülecektir. Yurt içinde ise Ankara, Cumhuriyet, Ege ve Erzurum Atatürk Üniversitelerinin yanı sıra UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, Uluslararası Kukla ve Gölge Oyunlar Birliği (UNIMA) Türkiye Millî Merkezi, Somut Olmayan Kültürel Miras Enstitüsü Derneği, Müzeciler Derneği, Ankara Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi, Maya Okulları ve Altındağ Belediyesinin ortaklığında ilerleyecek çalışmalar UNESCO'nun küresel öncelik ve stratejilerinin yanı sıra Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile de uyumlu şekilde planlanmıştır.

Kuruculuğunu Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi Araştırma ve Uygulama Merkezinin üstlendiği kürsü, somut olmayan kültürel mirastan örgün ve yaygın eğitimde daha aktif ve etkin şekilde istifade edilebilmesi ve bu hususta uluslararası düzeyde bilimsel araştırmalar yürütülebilmesi doğrultusunda sivil toplum kuruluşları, gelenek taşıyıcıları, yerel yönetimler,

yükseköğretim kurumları, öğrenciler, müzeler ve ilgili devlet organları arasında koordinasyonun sağlanmasını da hedeflemektedir. Buna ek olarak, kürsü çalışmaları bünyesinde öğretmenlerin somut olmayan kültürel miras konusundaki farkındalıklarının artırılması için Millî Eğitim Bakanlığı ortaklığında eğitim programlarının düzenlenmesi planlanmakta ve uzman seminerleri, atölye çalışmaları, yaz okulları, seminerler vasıtasıyla geleneksel bilgi ve becerilerin nesiller arası aktarımına teorik ve pratik anlamda sürdürülebilir, güçlü ve sistemli bir katkı sağlanabileceği değerlendirilmektedir. Somut olmayan kültürel mirasa ilişkin iyi uygulamalar geliştirerek bu pratikleri yaymayı hedefleyen kürsünün çalışmalarına UNESCO Genel Direktörü Irina Bokova ile Gazi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. İbrahim Uslan'ın Kuruluş Senedini ortaklaşa imzalamalarının ardından başlaması planlanmaktadır.